

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

Πικρία χώρα

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον η υπογραφή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία

Πεζογραφία – 472

Κωνσταντία Σωτηρίου, *Πικρία χώρα*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Διορθώσεις: Χρίστος Κυθρεώτης

Σελιδοποίηση: Χριστίνα Κωνσταντινίδου

Φιλμ - Μοντάζ: Κέντρο Γρήγορης Εκτύπωσης

Copyright © Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Κωνσταντία Σωτηρίου, 2019

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Νοέμβριος 2019

KET Γ550 – ΚΕΠ 756/19

ISBN 978-960-16-8455-0

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ 38 (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ), 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665 - ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 46, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΡΥΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),

570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15 - ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Στη μητέρα μου

*Τον Χάρον εν και ββάλλουν τον ποττέ πως έν' φταισμένος·
πάντα λαλούν το φταίσιμον πως το 'χει ο πεθαμμένος.*

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
«Η 9η Ιουλίου 1821 εν Λευκωσία Κύπρου»,
314-316. *Ποιήματα*, 1960, 21.

«ΔΙΨΑΩ» είπε ο Καρλίτο στη Μαρίνα. «Διψάω τόσο πολύ που θα πεθάνω». Έκανε απίστευτη ζέστη. Ο Αύγουστος χόχλαζε, θα μπορούσε κάλλιστα να ήταν ένας μήνας στην κόλαση, που ο Θεός τούς είχε στείλει για να τους θυμίσει πως δεν υπάρχει παράδεισος. Η θέρμη ξεκινούσε από τις πρώτες ώρες το πρωί, με την παράξενη ομίχλη που φαινόταν να βγαίνει απ' τα σύννεφα και κατακάθιζε στις στέγες των σπιτιών και στις βεράντες, πασπάλιζε τα φύλλα των δέντρων, έβρεχε τους δρόμους, πότιζε το χώμα μόνο και μόνο για να κάνει τη ζέστη να ξεπηδήσει ακόμα πιο έντονη σε λίγο, να βγει προς τα έξω του κόσμου από τη γη, σαν αντανάκλαση. Μέχρι τις οκτώ το πρωί τα πάντα έκαιγαν και έμοιαζαν καθλωμένα μέσα στην άχλη. Η ομίχλη όμως χανόταν απότομα και έδινε τη θέση της σε κάτι που νόμιζες

πως μπορούσες να το πιάσεις, σαν μικροσκοπικά αποκαΐδια που κινούνταν στον αέρα και σου μούδιαζαν τα δάχτυλα, σου τσουρούφλιζαν τα μάγουλα, σου έκαιγαν τις βλεφαρίδες, όπως σαν βάζεις απρόσεκτος ξύλα στο τζάκι και σκύβεις τόσο πολύ που η φωτιά σου γλείφει το πρόσωπο. Κανένας στο χωριό δεν είχε φρύδια.

«Διψάω τόσο πολύ που θα πεθάνω» είπε ξανά ο Καρλίτο, λίγο πιο δυνατά αυτή τη φορά. Εκείνη δεν κατάλαβε το αστείο, δεν είπε τίποτε, δεν τον κοίταξε, δεν έκανε καμία κίνηση για να του δείξει πως την ένοιαζε. Πάντα κάτι την έπιανε τον Αύγουστο. Γινόταν αμίλητη, απότομη, απρόσιτη. Την πείραζε πάντα πολύ η ζέστη.

Διψάω τόσο που θα μπορούσα να πιω ένα ποτάμι, σκέφτηκε ο Καρλίτο, τόσο που θα μπορούσα να φτιάξω ένα καλαμάκι από άχυρα, θα μπορούσα να ενώσω πολλά κομματάκια από άχυρα μαζί και να φτιάξω μια μακριά σωλήνα από καλάμι και να κάθομαι στην κουνιστή πολυθρόνα της βεράντας και να πίνω νερό από το ποτάμι... «Τόσο πολύ διψάω» της είπε.

Η Μαρίνα ανακάθισε στην καρέκλα της και ρουθύνισε πικρόχολα. «Λες βλακείες» του είπε. «Χαζομάρες. Δεν υπάρχει ποτάμι εδώ. Δεν υπάρχουν

καλάμια. Πώς μπορείς να φτιάξεις μια μακριά σωλήνα από άχυρα αν δεν έχεις άχυρα; Πώς μπορείς να πιεις ένα ποτάμι, όταν δεν υπάρχει ποτάμι;»

Από όλα τα χωριά της περιοχής το δικό τους υπέφερε χειρότερα από τη ζέστη, εξαιτίας αυτού ακριβώς του ποταμιού. Το είχαν στραγγίξει στα πρώτα χρόνια της δημοκρατίας κι είχαν φτιάξει μικρούς οικισμούς για τους κατοίκους του χωριού που μεταφέρθηκαν εδώ αφότου το χωριό κάηκε.

«Θυμάσαι που είχε καεί τότε το χωριό;» του είπε η Μαρίνα. Ο Καρλίτο δεν μίλησε. «Διψάω» σκέφτηκε. «Διψάω τόσο πολύ που θα πεθάνω».

Όταν ήταν μικρός, πουλούσε λεμονάδες από σπίτι σε σπίτι, έφτιαχνε ωραίες λεμονάδες με φρέσκα λεμόνια και καφέ ζάχαρη, και τώρα τον πονούσε που θα τον σκότωνε η δίψα του. Η Μαρίνα δεν καταλάβαινε, ζούσε σε ένα σπίτι βυθισμένο στις λεμονιές. Από εκεί έκλεβε ο Καρλίτο τα λεμόνια για τις λεμονάδες. Ο πατέρας της όμως τον κατάλαβε μια μέρα, τον τσάκωσε πάνω στα δέντρα.

«Νόμισε στην αρχή πως ερχόμουν για σένα» σκέφτηκε ο Καρλίτο, «πως σκαρφάλωνα στις λεμονιές για να σε δω. Όμως εγώ ερχόμουνα για να κλέψω λεμόνια και την καφέ ζάχαρη που είχατε κρυμμένη στο πατάρι». Η Μαρίνα του είπε πως κι εκείνη το

ίδιο είχε σκεφτεί. Πως ερχόταν στο περιβόλι να τη δει, όχι να κλέψει λεμόνια. «Και την καφέ ζάχαρη» της είπε. «Δεν γινόταν λεμονάδα χωρίς ζάχαρη». Σπίτι του έφτιαχναν λεμονάδα με καφέ ζάχαρη. «Διψάω» της είπε ξανά. «Δεν είναι άδικο να πεθαίνει από δίψα ένας πωλητής λεμονάδων;»

Τώρα είχε γίνει μεσημέρι και τίποτα στο χωριό δεν κουνιόταν. Η ζέστη έβγαινε απ' το χώμα σαν ατμός που αιωρούνταν δυο μέτρα πάνω από το έδαφος, με τη μορφή σκόνης. «Διψάω».

Η Μαρίνα αναστέναξε ενοχλημένη. «Μόλις περάσει η σιέστα, μόλις ξυπνήσει κάποιος στο χωριό, θα έρθουν να σου φέρουν να ξεδιψάσεις» του είπε. «Ποιος να κινηθεί με τόσο πηχτή ζέστη;»

«Μα η σιέστα κρατά όλο τον Αύγουστο» της είπε ο Καρλίτο. «Η σιέστα κρατά όλον αυτόν τον φρικτό μήνα της κόλασης. Το μόνο που θέλω είναι λίγο νερό. Αν υπήρχε ένα ποτάμι...»

«Ξέρεις» του είπε η Μαρίνα, «είχα πολύ ωραία μαλλιά. Και όμορφα φρύδια. Νόμιζα πως σκαρφάλωνες στις λεμονιές για να δεις τα μαλλιά και τα φρύδια μου. Κανένας στο χωριό δεν είχε φρύδια. Πήρα τα μαλλιά και τα φρύδια από τον πατέρα μου».

«Νόμιζε πως ερχόμουν για σένα» της είπε ο

Καρλίτο. «Νόμιζε πως ήθελα να κλέψω εσένα, όχι την καφέ ζάχαρη».

«Κι εγώ το ίδιο νόμιζα» του είπε η Μαρίνα, «εγώ κιόλας ήμουν έτοιμη για να με κλέψεις. Ζαχάρωνα».

«Κανέννας δεν μπορεί να φτιάξει λεμονάδα χωρίς ζάχαρη» της είπε ο Καρλίτο.

«Δεν έχω πλέον μαλλιά, ούτε και φρύδια» του είπε θυμωμένα η Μαρίνα, «όταν κοιτάζω τα δάχτυλα των χεριών μου βλέπω πως δεν έχω καν δέρμα. Οι φούχτες μου καψαλισμένες».

«Κανέννας στο χωριό δεν έχει φρύδια» της είπε καθησυχαστικά ο Καρλίτο. «Μη σε νοιάζει». Και επειδή την άκουσε ακόμη κακιωμένη, της είπε ξαφνικά: «Είχα προσέξει πως είχες πολύ ωραία μαλλιά. Ήταν ωραία και πυκνά. Σαν θάμνος γεμάτος λουλούδια το καλοκαίρι. Γι' αυτό κάηκαν τόσο όμορφα».

«Νόμισα πως σκαρφάλωνες τις λεμονιές για μένα» σκέφτηκε η Μαρίνα. «Έκλεψες από το πατάρι τη ζάχαρη και από ένα ολόκληρο χωριό το ποτάμι» του είπε. «Λαμπάδιασες όλο το χωριό».

«Τα μαλλιά σου καίγονταν όμορφα» της είπε ο Καρλίτο. «Δεν είδα ποτέ μου μαλλιά να καίγονται τόσο όμορφα. Διψάω».

«Έπιασε πια να πέφτει το απόγευμα» του είπε η Μαρίνα. «Περίμενε. Σε λίγο κάποιος θα έρθει».

Έτσι στα ξαφνικά, άρχισε να κουνιέται κάτι στον αέρα. Μια κότα κακάρισε, ο ήχος από μια πόρτα που έκλεινε. Το χωριό ξύπνησε. Από το βάθος ακούστηκαν μετρημένες φωνές. «Θα έρθουν να σου φέρουν να ξεδιψάσεις».

Τώρα είχε σχεδόν νυχτώσει, ο Καρλίτο άκουσε το κάγκελο της πόρτας να ανοίγει, τον ήχο της στάμνας που γέμιζε. Ακούστηκαν βήματα που έσβηναν στο ξερό χώμα. Το νερό πιτσίλισε το χώμα, έφτασε μέχρι τα κόκαλα της Μαρίνας. Πότισε το κεφάλι της, τα πόδια της, ανάπνευσε. Η γυναίκα σκάλισε το χώμα στην άκρη του τάφου, άναψε το καντήλι, τακτοποίησε τα φεύτικα λουλούδια. «Διψάω» είπε ξανά ο Καρλίτο. «Εμένα γιατί ποτέ δεν με ποτίζει η μάνα σου;»

«Νόμιζα πως ερχόσουν για μένα» του είπε η Μαρίνα. «Νόμιζα πως σκαρφάλωνες τις λεμονιές για μένα. Η μάνα μου ποτέ δεν θα σου δώσει να πιεις νερό».

«Αν υπήρχε» της είπε ο Καρλίτο «στο χωριό ένα ποτάμι».

«Είχα τόσο ωραία μαλλιά» ψιθύρισε η Μαρίνα. «Τόσο πυκνά και ωραία μαλλιά και φρύδια. Καλένας στο χωριό δεν είχε φρύδια».

«Η μάνα μου» ψιθύρισε ο Καρλίτο, «η μάνα μου είχε ωραία μαλλιά και φρύδια. Όταν με βρει η μάνα

μου, θα μου φέρει να πιω». Διψάω, σκέφτηκε ο Καρλίτο. Αλλά στο χωριό δεν υπήρχε καθόλου νερό. Και όσο νερό υπήρχε ήταν πικρό.

– Εννά βασανιστεί πολλά.

– Έσσειε θκυο ώρες που άρχεψεν τζιαι έν' ακόμα στην αρκήν.

– Έσσειε κανέναν που εν εσυγχώρεσαν να τον φέρουμεν να της συγχωρήσει;

– Εννά έσσειε αλώπως πολλά κρίματα.

– Κρίματα, κρίματα.

– Βάλ' της νερόν με το παμπάτζιν πάνω στη γλώσσαν τζιαι σιωπή.

– Η φυσσιή βασανιέται πολλά να φκει.

– Έν' εύκολον να 'ποχωριστεί η φυσσιή που το κορμίν;

– Έννεν εύκολον;

– Όι.

– Κάτσετε δαμαί.

– Να της κρατούμεν το σσιέριν της.

– Δίπλα της.

– Δίπλα της. Δίπλα της.

– Τζιαι δώστε της παμόν.

– Της Σπασούλλας μας.

– Πόφε εννά ένι δύσκολη η νύχτα.